

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 40524**Nom:** Aprenentatge i ensenyança de la llengua castellana i la seua literatura**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 16**Curs acadèmic:** 2026-27**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. Prof.Educa.Secu	Facultat de Formació del Professorat	1	Anual

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. Prof.Educa.Secu	Aprenentatge i ensenyament de la llengua castellana i la seva literatura	OPTATIVA

COORDINACIÓ

REIG GASCON AINA

MORON OLIVARES EVA

RESUM

La matèria pretén facilitar a l'estudiant l'adquisició de coneixements relatius a l'ensenyament de la llengua castellana i la seva literatura en l'Educació Secundària. Es divideix en tres grans blocs:

El bloc A aborda els fonaments de la planificació de l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua i la literatura en l'Educació Secundària. Tenint en compte les bases teòriques i metodològiques de la didàctica específica, es parteix del currículum oficial de Llengua Castellana i Literatura en ESO i Batxillerat i s'atén a les possibilitats d'organització de continguts en cada etapa des d'un enfocament integrat de les llengües, al plantejament d'unitats d'ensenyament-aprenentatge (unitats o seqüències didàctiques, projectes...) i a l'avaluació dels aprenentatges. Així mateix, s'inclou l'atenció a la diversitat en l'aula ordinària (adaptacions curriculars) i la seva incidència en la planificació de l'aprenentatge lingüístic-literari.

El bloc B se centra en l'educació lingüístic-comunicativa dels alumnes de Secundària. Es parteix del coneixement de nocions bàsiques sobre la competència lingüística i comunicativa, l'ensenyament de les habilitats lingüístic-comunicatives en Secundària o els enfocaments metodològics en l'ensenyament de llengües primeres i s'aborda l'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua oral i de la llengua escrita, des de la doble perspectiva, en cada cas, de la comprensió i l'expressió. A més es planteja la reflexió sobre el

paper de la reflexió gramatical en l'Educació Secundària. En cadascun d'aquests aspectes, se consideren les aportacions teòriques i metodològiques de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

El bloc C aborda l'ensenyament de la literatura per a alumnes de Secundària a partir de l'enfocament didàctic denominat *educació literària*, plantejat des d'un concepte interdisciplinari. S'aprofundeix en els següents aspectes bàsics: la formació literària dels adolescents, la confecció del cànon escolar i el foment de la lectura. Mereixen també una atenció especial les oportunitats educatives que generen les relacions de la literatura amb altres discursos artístics (cinema, còmic, arts plàstiques, música), els tallers literaris o els plantejaments relacionats amb les humanitats digitals i les TIC.

iques, música), els tallers literaris o els plantejaments relacionats amb les humanitats digitals i les TIC.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

Els coneixements previs necessaris són els propis d'un llicenciat en àrees com la Filologia, les Ciències de la Comunicació o les Humanitats.

Es requereix un domini del castellà en els seus usos formals, orals i escrits, així com un coneixement de la tradició literària, amb especial atenció a la tradició literària en llengua espanyola.

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

2024 - M.U. Prof.Educa.Secu

Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls que tinguen encomanats.

Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure'n la capacitat per aprendre per si mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.

Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada.

Comunicar-se de manera efectiva tant de manera verbal com no verbal.

Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat de l'alumnat.

Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge respectius. Per a la formació professional s'inclourà el coneixement de les respectives professions.

Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.

Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.

Conèixer la normativa i l'organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.

Conèixer les estratègies i els programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.

Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible

Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

Dominar estratègies i procediments d'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat, així com de l'avaluació dels processos d'ensenyament.

Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la recerca educativa.

Informar i assessorar les famílies sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge i sobre l'orientació personal, acadèmica i professional dels fills.

Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Bloc A

1. Fonaments teòrics i metodològics de la Didàctica de la llengua i la literatura
2. El currículum de Llengua i Literatura en Secundària: ESO i BATX. Les competències clau i les competències específiques. Un currículum integrat
3. La planificació dels continguts lingüístics i literaris
4. Plantejament inclusiu a l'aula de llengua i literatura: l'atenció a la diversitat i les dificultats d'aprenentatge.
5. L'avaluació dels continguts lingüístics i literaris

2. Bloc B

1. Bases teòriques i metodològiques de l'educació lingüística i comunicativa
2. L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua oral
3. L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua escrita
4. L'educació lingüística i la reflexió gramatical
5. L'educació lingüístico-comunicativa i els entorns digitals

3. Bloc C

1. Bases teòriques i metodològiques de l'educació literària
2. El cànon escolar en Secundària
3. Propostes i recursos per a l'educació literària
4. L'educació literària i els entorns digitals

VOLUM DE TREBALL (HORES)**ACTIVITATS PRESENCIALS**

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	128,00
Total hores	128,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	112,00
Estudi i treball autònom	75,00
Preparació de classes	25,00
Preparació d'activitats d'avaluació	60,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	272,00

METODOLOGIA DOCENT**Activitats presencials**

1. Classes teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debatran i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, grups de treball, etc. Les orientacions i materials necessaris per al desenvolupament d'aquestes activitats es facilitaran als estudiants bé en les sessions presencials, bé des de l'aula virtual.

2. Treballs en grup. La realització de treballs té com finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar l'individual. La defensa d'aquests treballs podrà ser individual o col·lectiva i es podrà plantar cara al grup complet en l'aula o en tutories i seminaris amb audiències reduïdes.

3. Tutories. Les tutories individuals i col·lectives serviran per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup, així com per a avaluar tant els progressos individuals com les activitats i la metodologia docent.

4. Proves orals i escrites per a la valoració dels continguts teoricopràctics, autoavaluació i presentació de treballs individuals i en grup.

Activitats no presencials

5. Estudi i treball autònom. El model del docent com investigador en l'aula centra l'activitat individual de

l'estudiant en la formulació de preguntes rellevants i en la recerca, anàlisi, elaboració i posterior comunicació d'informació. En aquest sentit, es plantejaran treballs individuals i altres de naturalesa cooperativa, tots ells orientats, supervisats i avaluats pels professors.

AVALUACIÓ

L'avaluació serà contínua i global, tindrà caràcter orientador i formatiu, i haurà d'analitzar els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu.

La qualificació, representació última del procés d'avaluació, haurà de ser reflex de l'aprenentatge individual, entès no solament com l'adquisició de coneixements, sinó com un procés relacionat fonamentalment amb canvis intel·lectuals i personals dels estudiants al trobar-se amb situacions noves que exigeixen desenvolupar capacitats de comprensió i raonament noves al seu torn.

La realització dels treballs o proves (orals o escrites) serà en castellà en tots els casos.

Serà necessària el lliurament de totes les tasques o proves avaluables obligatòries per a superar l'assignatura.

Serà necessari tindre una qualificació de 5 o superior en cadascun dels tres blocs per a superar l'assignatura.

La informació per a evidenciar l'aprenentatge serà recollida, principalment, mitjançant:

- Assistència i participació en un 80% de les sessions presencials i lliurament de les activitats plantejades en aquestes. Aquesta participació serà indispensable per a superar cadascun dels blocs de l'assignatura (es recorda que la normativa del Màster determina el seu caràcter presencial, pel que és obligatòria l'assistència a les activitats lectives d'aquesta assignatura). Els alumnes que no compleixin aquest 80% seran avaluats mitjançant un examen final corresponent a la segona convocatòria.

- Realització de treballs o proves individuals (orals o escrites) que suposaran entre el 40% i el 60% de la qualificació final. El percentatge restant de la qualificació final correspondrà a la realització de treballs o proves en grup (orals o escrites).

Qualsevol tipus de plagi en les tasques o proves suposarà el suspens de l'assignatura. L'ús indegut d'eines d'intel·ligència artificial podrà ser sancionat d'acord amb l'article 15 del Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València.

BIBLIOGRAFIA

- ARLANDIS, S. (2021). *El desafío de la lectura. Educación literaria y formación lectora de los futuros docentes*. Tirant Lo Blanch.

- AMBRÓS, A. y BREU, R. (2011). *10 ideas clave. Educar en medios de comunicación. La educación mediática*. Graó.
- BALLESTER, J. (2015). *La formación lectora y literaria*. Graó.
- BORDONS, G. y DÍAZ-PLAJA, A. (Coords.). (2006). *Enseñar literatura en Secundaria*. Graó.
- CAMPS, A. (Comp.). (2003). *Secuencias didácticas para aprender a escribir*. Graó.
- CAMPS, A. y ZAYAS, F. (Coords.) (2006). *Secuencias didácticas para aprender gramática*. Graó.
- COLOMER, T. (2005). *Andar entre libros. La lectura literaria en la escuela*. Fondo de Cultura Económica.
- DELMIRO, B. (2002). *La escritura creativa en las aulas. En torno a los talleres literarios*. Graó.
- DOLZ, J. y SCHNEUWLY, B. (2010). *Per a un ensenyament de l'oral: iniciació als gèneres formals a l'escola*. Institut Universitari de Filologia Valenciana- Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- DURÁN, C. et al. (2009). *La palabra compartida. La competencia comunicativa en el aula*. Octaedro.
- JOVER, G. (2007). *Un mundo por leer*. Octaedro.
- GUASCH, O. (Coord.). (2010). *El tractament integrat de les llengües*. Graó.
- LLUCH, G. (2010). *Las lecturas de los jóvenes. Un nuevo lector para un nuevo siglo*. Anthropos.
- MARTÍN-EZPELETA, A. (Ed.). (2020). *Usos sociales en educación literaria*. Octaedro.
- RIBAS, T. (Coord.). (2010). *Libros de texto y enseñanza de la gramática*. Graó.
- RODRÍGUEZ, C. (Ed.). (2008). *La lengua escrita y los proyectos de trabajo. Propuestas para el aula*. Perifèric.
- RUIZ, U. (Coord.) (2011). *Didáctica de la lengua castellana y la literatura*. Graó.
- SÁNCHEZ-ENCISO, J. (2008). *(Con)vivir en la palabra. El aula como espacio comunitario*. Graó.
- VILÀ, M. y CASTELLÀ, J.M. (2014). *10 ideas clave. Enseñar la competencia oral en clase. Aprender a hablar en público*. Graó.
- ZAYAS, F. (2012). *Competencia lectora (después de PISA)*. Graó.